

Ο διευθυντής/τρια εκπαιδευτικού οργανισμού σχολικής μονάδας ως ηγέτης

¹Σταφυλίδης Ανδρέας

ΠΕ11, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής
Αγωγής και Αθλητισμού, Α.Π.Θ.

thes2.andreasstafylidis@acadimia.co
m

²Σταφυλίδης Χαράλαμπος

ΠΕ11, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής
Αγωγής και Αθλητισμού, Δ.Π.Θ.

thes2.charalamposstafylidis@acadimia
a.com

³Καραγκιόζη Ιωάννα

Διευθύντρια-Εκπαιδευτικός ΠΕ80,
Δευτεροβάθμια

Εκπαίδευση2ioannakara@gmail.com

⁴Σταφυλίδης Σάββας

Διευθυντής-Εκπαιδευτικός ΠΕ11,
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

savvasstafylidis@acadimia.com

Εισαγωγή

- Τα βασικά χαρακτηριστικά του ηγέτη διευθυντή περιλαμβάνουν τα προσωπικά επιτεύγματα, την παροχή κινήτρων στους υφιστάμενους, τις φιλοδοξίες, την ενέργεια, την επιμονή και την πρωτοβουλία. Επιπλέον, το κίνητρο ηγεσίας, η επιθυμία για ηγεσία αλλά όχι για αναζήτηση εξουσίας είναι εξίσου σημαντική, μαζί με την ειλικρίνεια, την ακεραιότητα και την αυτοπεποίθηση που συνδέεται με συναισθηματική σταθερότητα (Kirkpatrick & Locke, 1991). Επιπροσθέτως, όσον αφορά τον/την διευθυντή/τρια μιας σχολικής μονάδας και τον ρόλο τους/της ως ηγέτη, είναι σημαντικό να αναγνωρίζεται οι διαφορές ανάμεσα στη διοίκηση και την ηγεσία, καθώς και τις κατάλληλες επικοινωνιακές τεχνικές για αποτελεσματική διοίκηση. Στη συνέχεια λοιπόν, γίνεται εκτενέστερη αναφορά στο ρόλο των ηγετικών στελεχών στην σχολική μονάδα ως ηγέτες.

Ο διευθυντής/τρια εκπαιδευτικού οργανισμού σχολικής μονάδας ως ηγέτης

- Αρχικά, σχετικά με τα συλ ηγεσίας στην εκπαίδευση, αυτά διαχωρίζονται στα παρακάτω:
 - α) αυταρχικό συλ ηγεσίας,
 - β) γραφειοκρατικό συλ ηγεσίας,
 - γ) δημοκρατικό/συνεργατικό συλ ηγεσίας,
 - δ) επιτρεπτικό συλ ηγεσίας,
 - ε) συμμετοχικό/πατερναλιστικό συλ ηγεσίας (Σαΐτης, 2014; Goleman, 1998; Goleman et al., 2013).
- Εκτός από τα διαφορετικά συλ ηγεσίας, εντοπίζεται και διαφορά στη Διεύθυνση στον τομέα της Διοίκησης και στον τομέα της Ηγεσίας. Ο όρος Διοίκηση και Διεύθυνση (Administration) αναφέρεται από τους ερευνητές στην καθημερινή διοικητική διεκπεραίωση των καθημερινών εργασιών για τη λειτουργία ενός οργανισμού ως μιας γραφειοκρατίας (Σαΐτης, 2014; Goleman, 1998; Goleman, Boyatzis, & McKee, 2013). Ο όρος Ηγεσία (Leadership) χρησιμοποιείται για το όραμα, την κατεύθυνση, τον στρατηγικό προσανατολισμό ενός οργανισμού (Bush, 2008; Kalargyrou et al., 2012).
- Επομένως, αντίστοιχες διαφορές εντοπίζονται και στον ρόλο τους/της διευθυντή/τριας ως διοικητή με αυτόν του ηγέτη. Ορισμένα από τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στον/στην διευθυντή/τρια, που προσκολλάται στο ρόλο της διοίκησης μπορεί να είναι ότι οδηγεί τους εργαζομένους, βασίζεται στην εξουσία, εμπνέει φόβο, ρίχνει το φταίξιμο για τα προβλήματα, χρησιμοποιεί τους ανθρώπους, παίρνει τα εύσημα και διατάζει-δίνει εντολές.
- Σε αντίθετη κατεύθυνση ο Ηγέτης Διευθυντής, εκπαιδεύει τους εργαζομένους, βασίζεται στη καλή θέληση, δημιουργεί ενθουσιασμό, διορθώνει το πρόβλημα, αναπτύσσει τους ανθρώπους, δίνει τα εύσημα και Ζητάει (Bell & Harrison, 2018; Bush, 2008; Kalargyrou et al., 2012).

Συμπεράσματα

- Συμπερασματικά, οι πραγματικά επιτυχημένοι και αποτελεσματικοί ηγέτες δεν χρησιμοποιούν μόνο ένα συλ ηγεσίας, αλλά διαθέτουν ευλυγισία και εναλλάσσουν συλ ανάλογα με τις ανάγκες που βλέπουν ότι δημιουργούνται στο σχολικό οργανισμό.
- Τα βασικά χαρακτηριστικά του ηγέτη διευθυντή λοιπόν, μπορεί να περιλαμβάνουν τα προσωπικά επιτεύγματα, την παροχή κινήτρων προς τους υφιστάμενους, τις φιλοδοξίες, την ενέργεια, την επιμονή και την πρωτοβουλία (Bell & Harrison, 2018; Bush, 2008; Kalargyrou et al., 2012; Kirkpatrick & Locke, 1991). Επιπλέον, το κίνητρο ηγεσίας, η επιθυμία για ηγεσία αλλά όχι για αναζήτηση εξουσίας είναι εξίσου σημαντική, μαζί με την ειλικρίνεια, την ακεραιότητα και την αυτοπεποίθηση που συνδέεται με συναισθηματική σταθερότητα (Kirkpatrick & Locke, 1991).
- Τέλος, είναι σημαντικό η δημιουργία θετικού κλίματος στο σχολείο, καθώς και η χρήση δημοκρατικών διαδικασιών στη λήψη αποφάσεων.
- Προκειμένου να χαρακτηριστεί ως επιτυχημένος/η ο/η σχολικός ηγέτης καλό θα είναι να προσπαθεί για τη δημιουργία και μετάδοση κοινού οράματος, την προώθηση κατανεμημένης ηγεσίας, τη δημιουργία συλλογικής κουλτούρας, την κατανόηση και ανάπτυξη προσωπικού, αλλά και τη δημιουργία παραγωγικών σχέσεων με τους γονείς και την κοινότητα (Leithwood & Riehl, 2003).

Αναφορές

1. Σαΐτης, Χ. (2014). Μύηση των εκπαιδευτικών στα μυστικά της σχολικής ηγεσίας. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
2. Arlestig, H., Day, C., & Johansson, O. (2016). A decade of research on school principals. *Studies in Educational Leadership*.
3. Bell, J., & Harrison, B. T. (Eds.). (2018). *Vision and values in managing education: Successful leadership principles and practice*. Routledge.
4. Bradley, R. T. (1998). Charisma and social structure: A study of love and power, wholeness and transformation. *iUniverse*.
5. Bredeson, P. V. (2000). The school principal's role in teacher professional development. *Journal of in-service education*, 26(2), 385-401.
6. Bush, T. (2008). Leadership and management development in education. *Leadership and Management Development in education*, 1-184.
7. Coelli, M., & Green, D. A. (2012). Leadership effects: School principals and student outcomes. *Economics of Education Review*, 31(1), 92-109.
8. Dean, M. J., & Dean, J. (2005). *Improving the primary school*. Routledge.
9. Dhuey, E., & Smith, J. (2018). How school principals influence student learning. *Empirical Economics*, 54, 851-882.
10. George, J. M. (2000). Emotions and leadership: The role of emotional intelligence. *Human relations*, 53(8), 1027-1055.
11. Goleman, D. (1998). *Working with Emotional Intelligence* (London: Bloomsbury). *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 947-959.
12. Goleman, D., Boyatzis, R. E., & McKee, A. (2013). *Primal leadership: Unleashing the power of emotional intelligence*. Harvard Business Press.
13. Kalargyrou, V., Pescosolido, A. T., & Kalargiros, E. A. (2012). Leadership skills in management education. *Academy of Educational Leadership Journal*, 16(4), 39.
14. Leithwood, K., & Riehl, C. (2003, April). What do we already know about successful school leadership. In annual meeting of the American Educational Research Association, Chicago, IL (Vol. 22).
15. Martin, W. J., & Willower, D. J. (1981). The managerial behavior of high school principals. *Educational administration quarterly*, 17(1), 69-90.
16. Rutherford, W. L. (1985). School principals as effective leaders. *Phi Delta Kappan*, 67(1), 31-34.